

Haryana Urban Development Authority through 184
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(14) ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਜੀਐਸ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਵੀਐਸ ਅਗਰਵਾਲ ਜੇਜੇ
ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ
ਆਪਣੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਦੁਲਹਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

CWPNo 1997 ਦਾ 6554

5 ਮਈ, 1998

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - Art. 226—ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਉਪਾਅ— ਕੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਰੋਕ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਨਿਪਟਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ/ਅਰਥ ਨਿਆਇਕ/ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—Art. 226—ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ- ਅਜਿਹਾ ਸੱਦਾ ਭਾਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਵਾਅਦਾ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਡਰਾਅ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਫਲ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਪਰਾ 16)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 1978 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ 1977 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਡਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਹੁਡਾ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 15(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੁਡਾ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1978 ਦੇ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3,5 ਅਤੇ 6 ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੁਡਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹੁਡਾ ਨੇ 10 ਮਾਰੀਆ ਸਾਈਜ਼ ਦੇ 444 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਜੋ ਹੁਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਕਾਰਕਾਂ ਨੇ ਸੈਕਟਰ 23 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਡਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਡਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਢੰਗ। 1 ਸੈਕਟਰ 23 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੈਕਟਰ 23 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ

Haryana Urban Development Authority through 186
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵਰਗੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੁਡਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਡਰਾਅ ਕੱਢਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ 1977 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 1978 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ।

(ਪਰਾ 15)

ਐਸ.ਸੀ ਕਪੂਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਓ.ਪੀ.
ਏਕੇ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ.ਐਸ. ਸਿੰਘਵੀ, ਜੇ.

(1) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਪਤਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਫੋਰਮ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ) ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਡਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਲਾਟ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮਾ।

(2) ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹੁਡਾ ਦੁਆਰਾ 1984 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸਮੇਤ 1280 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸੈਕਟਰ 23, ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 10 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਪਰ, ਦੋ-ਲਮੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਇੱਕ ਵਿਚਕਾਰ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹੁਡਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਹੁਡਾ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਜੇ ਕਾਲੋਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੁਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਕਟਰ 23 ਵਿੱਚ 10 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਨੇ ਮੀਮੋ ਨੰ. 23/2511 ਮਿਤੀ 19 ਫਰਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, 1280 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1238 ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਬਾਕੀ ਬਚੇ 42 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੀਮੋ ਨੰ. ਪੀ-114 ਮਿਤੀ 26 ਮਈ, 1992, ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਹੁਡਾ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ, — ਚੈੱਕ ਨੰ. 0407928 ਮਿਤੀ 15 ਜੁਲਾਈ, 1993। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ 2 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਨੂੰ ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਅਨੁਕੂਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ,

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 1986 ਐਕਟ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁਡਾ (ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 23 ਵਿੱਚ 10 ਮਰਲੇ ਦਾ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦਰਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਲ 1984 ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ 1984 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। 2.5 ਲੱਖ

(3) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹੁਡਾ ਅਤੇ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਹੁਡਾ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਇਮੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਪਲਾਟ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਟਰ 23 ਦੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(4) ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 23, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ 10 ਮਰੀਆ ਦਾ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਹੁਡਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 5000/-। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਰੁ. ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ।

(5) ਸ੍ਰੀ Shri K.S.C. Kapoor, ਸਿਖੀਤ ਵਕੀਲ) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਉਂਸਲ ਨੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕੰਪ I ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(d) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। 1986 ਐਕਟ ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ 1986 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(o) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸਕੀਮ 23 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ, 1977 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਪਲੇਨੈਂਟ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। , 1978 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 1995 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 2272 ਵਿਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਵਿਤਾ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਹੁਡਾ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੁੱਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1) ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ (1) ਸ੍ਰੀ ਏ.ਕੇ. ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜੋ

ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਡਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਹਾਕੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਤਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

Haryana Urban Development Authority through 189
its Secretary v. Raj Dulari & Others

(G.S. Singhvi, J.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਹੂਡਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ 1986 ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਖਨਊ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਐਮ ਕੇ ਗੁਪਤਾ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਲਖਨਊ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ/ਅਕਾਰ ਦੇ ਪਲਾਟ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਮਦਨ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਕਾਈਆਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਉਸਾਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਐਮ ਕੇ ਗੁਪਤਾ, ਨੇ ਕੈਸ਼ ਡਾਊਨ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੋਮਤੀ ਨਗਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਐਮਆਈਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਲੈਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਿਉਫ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ 'ਤੇ 12% ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਲੈਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਟਾਈਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਅਲਾਟੀ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ "ਖਪਤਕਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

“ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (r) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ (f) ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅਨੁਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਅਭਿਆਸ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ (ਜੀ) ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਲਾਭ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾਜ਼ (i) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ, 1930 ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“ਮਾਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ; ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ, ਘਾਹ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ।”

(7) ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਵੀ "ਸੇਵਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ:-

“ਇਹ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਧਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੌੜੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਪਕ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੁਝ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ (o) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਸ਼ਬਦ ਸੰਭਾਵੀ ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਣ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਤਪਾਦ, ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜੋ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਚੌੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਅਸਲ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਸਥਿਤ ਹੈ।

ਪਰ ਵਿਧਾਇਕ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ। ਇਸਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਵਿੱਤ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੋਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਅਡਵਾਂਸ ਲੈਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲਾਕਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕ ਨਿੱਜੀ ਬੈਂਕ ਸਿੰਨੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਟੈਸਟ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਹੈ। "

(8) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:-

"ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਓ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੇਵਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। 1993 ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 24 ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਫਲੈਟ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿਲਡਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਾਈਟ ਅਲਾਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਓਨੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿਸੇ ਬਿਲਡਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੈ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ। ਜੇ ਸੇਵਾ

ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ

Haryana Urban Development Authority through 192
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਰ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਗੁੰਡ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਜਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (r) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਕਾਨ ਦਾ ਬਿਲਡਰ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਪ ਮਿਆਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਸਹੂਲਤ ਜਾਂ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਬਿਲਡਰ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਫਲੈਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਲੀਕ ਹੋਈ ਛੱਤ ਵਾਲਾ ਫਲੈਟ, ਜਾਂ ਕ੍ਰੈਕਿੰਗ ਕੰਧ ਜਾਂ ਸਬ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਲੋਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਫਰੇਮ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪਹੁੰਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੇਵਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਸਮਝ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਘੜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਪਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਐਕਟਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਲਖਨਊ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਹੂਲਤ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਲਾਭ ਵਜੋਂ, ਫਿਰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਮੀਕਰਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਾਈਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਫਲੈਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਬਿਲਡਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੁਫਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਊਸਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1993 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

(9) ਅਗਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਸੈਕਟਰ 23 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1. ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ :-

- (a) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸੈਕਟਰ 23, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੋਸ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਲਾਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜੋ ਸੈਕਟਰ 23 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ।
- (b) 10 ਮਰਿਆ ਦੇ 444 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਕੁੱਲ 1280 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਵੀ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ 10 ਮਾਰੀਆ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।
- (c) ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- (d) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ 10 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਉਸ ਉਪਰ ਸਜੇ ਕਲੋਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।
- (e) ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ, ਸੰਪੱਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1238 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਸਾਲ 1986 ਅਤੇ 1992 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਅਨੇਕਸ P2 ਅਤੇ P3) ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 26, 1993 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ (ਅੰਕੜਾ P5)।

(10) ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.

1. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਅਨੁਬੰਧ P9 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ। 3 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁੱਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਹ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਰੋਸ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਪਲਬਧ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪਲਾਟ ਉਪਲਬਧ ਸਨ।

(11) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰੇ, 1, 2, 10

Haryana Urban Development Authority through 194
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਅਤੇ 15 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1280 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 42 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ 19 ਮਈ, 1985 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

(12) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

“ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਿਖਾ ਕੇ ਓਪੀਜ਼ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਕਈ ਸੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 23 ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਫਾਇਦੇ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਓਪੀਜ਼ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। HUDA ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਇਹ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਜਾਣਨ ਲਈ ਹੁਡਾ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਓਪੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 26 ਮਈ, 1993 ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਜਿਸ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਸੀ.6 ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 23 ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਡਬਲ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੱਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਓਪੀ ਨੰ. ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 2 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੱਤਰ OP ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਈ ਨੁਕਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਓਪੀ ਨੰਬਰ 2 ਉਸਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ / ਫੋਰਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਓਪੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸੂਓ ਮੋਟੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਤਾ ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 4943 ਮਿਤੀ 15 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 20 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਦੇ ਕਵਰਿੰਗ ਲੈਟਰ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ

ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਚੈੱਕ ਨੰ. 0407928 ਮਿਤੀ 15 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਲਈ ਰੁ. 4943 ਨੱਥੀ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਓਪੀਜ਼ ਦੀ ਉੱਚੀ-ਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਰਗੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਰੋਸ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਡਾ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ/ਬੁਕਿੰਗ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕਰੀਬ 5000 ਰੁਪਏ ਕਰੀਬ 9 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਓ.ਪੀ. ਓਪੀਜ਼ ਨੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹੇ ਲੱਖ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ।

(13) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੇ ਹੁਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਡਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1986 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨਾ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ 15 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 1995 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 2272 ਸਵਿਤਾ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਦੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਹੁਡਾ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਿਤਾ ਖੰਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੀਲਮ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਜੂ ਖੰਨਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਕਟਰ 23, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 10 ਮਰਲੇ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਜਾਂ 24% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਆਨਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ:-

“ . . . ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੈਕਟਰ 23 ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 10 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਆਰਜ਼ੀ ਕੀਮਤ ਦੀ 10% ਰਕਮ ਭਾਵ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਡਰਾਅ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 27 ਨਵੰਬਰ, 1986, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-3 ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰਕਮ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਹੀ।

ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਹਿ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Haryana Urban Development Authority through 196
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 10 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਆਰ.ਐੱਲ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਰਜ਼ੀ ਰਕਮ ਦਾ 10% ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਰਸੀਦ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ/ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਨੌਂ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਦਾਅਵਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1986 (27 ਨਵੰਬਰ, 1986) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(14) ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਖੰਨਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(15) ਮਸਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 1978 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ 1977 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਡਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿੱਟ ਹੁਡਾ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੁਡਾ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਮਾਰਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 1978 ਦੇ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3, 5, ਅਤੇ 6 ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੁਡਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਹ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹੁਡਾ ਨੇ 10 ਮਾਰੀਆ ਸਾਈਜ਼ ਦੇ 444 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਜੋ ਹੁਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੈਕਟਰ 23 ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਹੁਡਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੁਡਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਨੰਬਰ 1. ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਸੈਕਟਰ 23 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੈਕਟਰ 23 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕਿਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਕੂਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹੁਡਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ, ਉੱਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। HUDA ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ 1977 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 1978 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ।

(16) ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹੁਡਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਾਅਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਹੁਡਾ ਵਰਗੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਡਰਾਅ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਫਲ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ *tb* } ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। *ਦਿੱਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ (3)* ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫਲੈਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜੋ ਲਾਟ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

(3) ਏਆਈਆਰ 1995 ਐਸਸੀ 1

“ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਡਰਾਅ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਲੈਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਦਰਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।”

(17) *ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4)* ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਚ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ

Haryana Urban Development Authority through 198
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ:-

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(18) ਕਾਬੂਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਰਬਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ (5) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਚਆਈਜੀ ਸਿੰਗਲ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੂਨਿਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਊਸਿੰਗ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚੀ P4 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਬੋਰਡ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਫਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(19) 1997 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ- ਨੰਬਰ 8905 ਵਿੱਚ. ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ

(4) 1979 PLR 413

(5) 1997 (1) PLR 713.

ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਫੈਸਲਾ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1997 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 1977 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 1978 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ, 1995 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਹੁੱਡਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁੱਡਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1995. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਹੁੱਡਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸੰਭਾਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੂੰ

ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ prosective ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮੂਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਮੂਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਟੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਅਖੌਤੀ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਪ੍ਰੇਮਿਸਰੀ ਐਸਟੇਪਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(20) *ਰਜਿੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ* ਬਨਾਮ 1997 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 14632 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। *ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* ਨੇ 29 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(21) ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ

, Haryana Urban Development Authority through 200
its Secretary v. Raj Dulari & Others

(G.S. Singhvi, J.)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

(22) ਓ. ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਹੂਡਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੇਟਨਕਮਿਸ਼ਨ £ ਡਿਸ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ. 10,000 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਹਰਜਾਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਹੂਡਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨੰਗੀ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੁੱਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ)। ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੁੱਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 14 (11), ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਹੁੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਵਾਂ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੁੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਵਾਂ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਦਲਵੇਂ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਕੀਮਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। 1 ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਟ ਦਾ ਡਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੁੱਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1984 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਕਰਕੇ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੁੱਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਚੀਫ ਐਡਮਿਨ ਆਈ ਇੰਸਟ੍ਰਟਰ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(23) ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1. ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੂਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1986 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੂਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ।

(24) ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ ਏ ਕੇ ਮਿੱਤਲ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ

ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮਿਸ ਮਾਨੇਕ ਕਸਟੋਡੀ ਸੂਰਜਰਜੀ ਬਨਾਮ ਸਰਾਫਜ਼ਾਲੀ ਨਵਾਬਲੀ ਮਿਰਜ਼ਾ (6) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਕੇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਭੁਪਿੰਦਰ। ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਸ਼ਿਆਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (8) ਤੁਲਸੀ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਖਪਤਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (9) ਪਦਮਨਾਭਨ ਬਨਾਮ ਖਪਤਕਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਵਾਰਨ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (10) ANZ Grindlays Bank ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਪਤਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (11), ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਖੀ ਬੇਬਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ (12)। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। “ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਰੋਕ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

(6)	ਏਆਈਆਰ 1976	ਐਸਸੀ	2446
(7)	ਏਆਈਆਰ 1977	ਐਸਸੀ	1703
(8)	. ਏਆਈਆਰ 1992	ਐਸਸੀ	2279
(9)	ਏਆਈਆਰ 1991	ਏਪੀ	326
(10)	II (1992) CPJ		575
(11)	ਏਆਈਆਰ 1995	ਕਲਕੱਤਾ	104
(12)	1996	ਸੀਸੀਜੇ	1206

Haryana Urban Development Authority through 202
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਬੰਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ/ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ/ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਸਟਮ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕੋਚੀਨ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਸ. ਬਾਵਾ (13) ਅਤੇ ਵੀ. ਵੇਲਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (14) ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(25) ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ 13 ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 28 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਅਵਸਥੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਇਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਅਵਸਥੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੋ ਕਿ 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1997 ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਅਵਸਥੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। 28 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(26) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ PIO ਅਤੇ P13 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

(13) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 13

(14) ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 82

*t, ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ/ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਐਸ. ਸੀ. ਕੇ

Haryana Urban Development Authority through 204
its Secretary v. Raj Dulari & Others
(G.S. Singhvi, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਮਹਿਕ

20059 HC - ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਟਾਈਪਸੈਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਸ, ਯੂ. ਟੀ., ਸੀ. ਐੱਚ. ਡੀ.